

YMPÄRISTÖVALIOKUNNAN MIETINTÖ 6/2012 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi eräiden rakennustuotteiden tuotehyväksynnästä sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 11 päivänä syyskuuta 2012 lähettänyt ympäristövaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi eräiden rakennustuotteiden tuotehyväksynnästä sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 82/2012 vp).

Lausunto

Maa- ja metsätalousvaliokunta on antanut asiasta lausunnon (MmVL 24/2012 vp), joka on otettu tämän mietinnön liitteeksi.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- rakennusneuvos Teppo Lehtinen, lainsäädäntöneuvos Kirsi Martinkauppi ja yli-insinööri Jyrki Kauppinen, ympäristöministeriö
- rakennuttajainsinööri Hannu Huhtala, Suomen Kuntaliitto
- liiketoimintapäällikkö Matti Järvi, Inspecta Sertifiointi Oy
- arviointipäällikkö Liisa Rautiainen, VTT Expert Services Oy
- puheenjohtaja Pekka Virkamäki, Rakennustarkastusyhdistys RTY ry
- johtaja Antti Koponen, Rakennusteollisuus RT ry
- toiminnanjohtaja Raimo Etelä, Sahayrittäjät ry.

Lisäksi kirjallisen lausunnon on antanut liikenne- ja viestintäministeriö.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki eräiden rakennustuotteiden tuotehyväksynnästä. Samalla nykyinen laki rakennustuotteiden hyväksynnästä ehdotetaan kumottavaksi. Ehdotettu laki koskee rakentamisessa käytettävien rakennustuotteiden hyväksymistä silloin, kun rakennustuote ei kuulu harmonisoidun tuotestandardin soveltamisalaan tai rakennustuotteelle ei ole eurooppalaista teknistä arviointia. Laki koskee tilanteita, joissa rakennustuotteessa ei edellä mainituilla perusteilla voida käyttää CE-mer-

kintää. EU:n rakennustuoteasetuksen mukaisesti CE-merkinnästä tulee pakollinen pääosalle rakennustuotteista 1 päivänä heinäkuuta 2013.

Rakennustuotteiden kansalliselle hyväksymiselle olisi kolme vapaaehtoista vaihtoehtoa. Ensimmäinen vaihtoehto olisi nykyisenkaltainen tyyppihyväksyntä, joka perustuisi ympäristöministeriön asetuksiin. Ympäristöministeriö valtuuttaisi hakemuksen perusteella toimielimen myöntämään tyyppihyväksyntöjä.

Toinen vaihtoehto olisi varmennustodistus, joka korvaisi aikaisemman varmennetun käytöselosteen. Varmennustodistuksella tarjottaisiin eräissä tilanteissa tyyppihyväksyntää hallinnollisesti kevyempi menettely rakennustuotteen hyväksymiselle. Ympäristöministeriön asetuksella voitaisiin määritellä ne tuoteryhmät, joille varmennustodistuksia olisi tarkoitus myöntää. Varmennustodistuksia myöntäisivät ympäristöministeriön hyväksymät toimielimet.

Kolmas vaihtoehto olisi valmistuksen laadunvalvonnan varmentaminen. Tällöin ympäristöministeriön hyväksymä laadunvalvonnan varmentaja varmentaisi rakennustuotteen tuotantoprosessin.

Siltä varalta, että rakennustuotteen ominaisuuksia ei ole muulla tavalla esitetty, lakiesitys sisältää menettelyn, jolla rakennustuote voidaan varmentaa rakennuspaikkakohtaisesti. Laissa on vastavuoroista tunnustamista koskeva pykälä, jonka mukaan rakennustuotteen ominaisuuksista voidaan luotettavasti kertoa myös Euroopan talousalueen jäsenmaassa tai Turkissa saadulla tuotehyväksynnällä.

Esityksessä ehdotetaan lisäksi muutettaviksi pelastustoimen laitteista annettua lakia ja maankäyttö- ja rakennuslakia sekä kumottavaksi liikenneyälien ja yleisten alueiden rakennustuotteiden hyväksynnästä annettu laki.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2013.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotusten hyväksymistä muuttamattomina.

Rakennuksen olennaisista teknisistä vaatimuksista säädetään maankäyttö- ja rakennuslain uusissa 117 a—117 g §:ssä (HE 82/2012 vp — YmVM 5/2012 vp). Uudet säännökset täyttävät perustuslain vaatimukset asianmukaisesta säädöstasosta, ja ne muodostavat aineellis-oikeudellisen pohjan tämän hallituksen esityksen säännöksille vaatimusten osoittamista koskevista menettelyistä.

Rakennustuotteiden kansalliselle hyväksymiselle esitetään laissa kolme vaihtoehtoista menettelyä: tyyppihyväksyntä, varmennustodistus tai valmistuksen laadunvalvonnan varmentaminen. Siltä varalta, että rakennustuotteen ominaisuuksia ei ole muulla tavalla esitetty, ne voidaan varmentaa myös rakennuspaikkakohtaisesti.

Valiokunta pitää sääntelyä tarpeellisenä, sillä muutoin muiden kuin sellaisten rakennustuotteiden, joille on pakollinen CE-merkintä, turvallisuutta ja kestävyyttä ei voida varmistaa. Tuotehyväksyntäsääntely helpottaa siten sekä raken-

nustuotteiden valmistajien että rakennusvalvontaviranomaisten työtä.

Valiokunta toteaa, että muutokset eivät vaikuta suoraan kotitalouksien tekemiin rakentamista koskeviin päätöksiin. Suurin vaikutus kotitalouksille syntyy silloin, jos rakennuspaikkakohtaisen varmentamisen osuus lisääntyy merkittävästi, sillä kotitaloudet vastaavat kaikista näistä lisäkustannuksista. Vapaaehtoisten kansallisten tuotehyväksyntämenettelyjen jatkaminen vähentää tämän mahdollisuuden toteutumista.

EU:n rakennustuoteasetuksen mukainen CE-merkintä

Hallituksen esitys koskee rakentamisessa käytettävien rakennustuotteiden hyväksymistä silloin, kun tuote ei kuulu harmonisoidun tuotestandardin soveltamisalaan tai tuotteelle ei ole Eurooppalaista teknistä arviointia eli tuotteessa ei voida käyttää CE-merkintää.

EU:n rakennustuoteasetus¹ tulee kokonaisuudessaan voimaan 1.7.2013, mikä tarkoittaa, että

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 305/2011 rakennustuotteiden kaupan pitämistä koskevien ehtojen yhdenmukaistamisesta ja neuvoston direktiivin 89/106/ETY kumoamisesta.

suurin osa rakennustuotteista on CE-merkittävä. Arvioiden mukaan kaikista rakennustuotteista noin 80 % kuuluu CE-merkintäpakon piiriin ja hallituksen esityksen tarkoittaman lain soveltamisalaan jää noin 20 % rakennustuotteista. CE-merkintä on ollut pakollinen jo parikymmentä vuotta kaikissa EU:n jäsenmaissa Suomea, Ruotsia, Englantia ja Irlantia lukuun ottamatta, jotka pienyritysten suuren määrän vuoksi ovat olleet merkintävelvollisuuden ulkopuolella. Nyt tilanne on muuttunut ja merkintä on pakollinen kaikissa maissa 1.7.2013 alkaen.

Valiokunnan huomiota on kiinnitetty hallituksen esityksen käsittelyn yhteydessä siihen, että pakollisesta CE-merkinnästä aiheutuu koulutustarvetta, lisätyötä ja -kustannuksia, jotka ovat suhteellisesti suurempia pienille toimijoille. CE-merkintämenettely lisää erityisesti esimerkiksi sahaajien osaamis- ja kouluttautumistarvetta. Myös maa- ja metsätalousvaliokunta on lausunnossaan katsonut, että rakennustuotteiden hyväksymisprosessi aiheuttaa pienellä liikevaihdolla toimiville pienyrityksille toiminnan kokoon nähden suhteettoman suuria lisäkustannuksia, jotka tulee pyrkiä minimoimaan.

Valiokunta toteaa, että EU:n rakennustuoteasetusta ei panna lainsäädännöllä täytäntöön di-

rektiivien tapaan, vaan koska kysymyksessä on EU:n asetus, se tulee suoraan sovellettavaksi. Asetus on jo hyväksytty ja täytäntöönpanovaiheessa, eikä sen sisältöön ole enää mahdollista vaikuttaa. Valiokunta pitää kuitenkin tärkeänä, että asetuksen täytäntöönpanoa tuetaan neuvonnalla ja ohjeistuksella. Valiokunta toteaa, että Suomessa on käynnissä valtakunnallinen RakPuuCE -hanke 2012—2014. Hankkeessa on laadittu kirjallinen pohjamateriaali, jota piensahaajat tarvitsevat CE-merkinnän käyttöönottoon, muun muassa tuotannonvalvonnan malliasiakirjat (FPC-manuaalit). Hankkeessa on asiakirjojen laadinnassa tehty yhteistyötä ilmoitettujen laitosten, rakennustuoteteollisuuden ja ympäristöministeriön kanssa. Lisäksi RakPuuCE-hankkeessa järjestetään valtakunnallista koulusta CE-merkinnän käyttöönotosta ja sahatavaran lujuuslajittelusta. Tämä on tärkeää asetuksen täytäntöönpanon helpottamiseksi.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella ympäristövaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotukset hyväksytään muuttamattomina.

Helsingissä 15 päivänä marraskuuta 2012

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Martti Korhonen /vas
vpj. Rakel Hiltunen /sd
jäs. Jouni Backman /sd
Tarja Filatov /sd
Christina Gestrin /r
Antti Kaikkonen /kesk
Pauli Kiuru /kok

Jukka Kärnä /sd
Jari Lindström /ps
Tapani Mäkinen /kok
Martti Mölsä /ps
Sari Palm /kd
Mirja Vehkaperä /kesk
Juha Väätäinen /ps.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Marja Ekroos.

VASTALAUSE

Perustelut

Esitys koskee rakentamisessa käytettävien rakennustuotteiden hyväksymistä silloin, kun tuote ei kuulu harmonisoidun tuotestandardin soveltamisalaan — tai tuotteella ei ole muutoin eurooppalaista teknistä arviointia (= CE-merkki). CE-merkistä tulee pakollinen pääosalle rakennustuotteista heinäkuussa 2013. Aikaisemmin CE-merkintä on Suomessa ollut vapaaehtoinen lukuun ottamatta savuhormoja, sementtiä ja osaa kiviaineksesta. Myös palovaroittimissa CE-merkintä on ollut pakollinen.

Nyt hallitus esittää, että aikaisemmin vapaaehtoisesta CE-merkinnästä tulee pakollinen kaikille harmonisoidun tuotestandardin soveltamisalaan kuuluville rakennustuotteille. Tähän soveltamisalaan kuuluvia rakennustuotteita käytetään enimmäkseen talonrakentamisessa. Tuottajien kustannukset siirtyvät näin ollen rakentamisen asiakkaiden maksettaviksi. Toisin sanoen yksityiset kotitaloudet sekä asunto-osakeyhtiön osakkaat maksavat kustannukset.

Emme hyväksy nyt tehtyä esitystä sillä — toisin kuin hallitus väittää — se lisää huomattavasti rakennuspaikkakohtaista varmentamista alal-

la, mikä johtaa taas huomattaviin kustannusten nousuihin niin yrityksissä kuin yksityisestikin. Lisäksi lisäkustannuksia aiheuttaa tyyppihyväksynnän hakeminen. Tämä rasite kohdistuu puolestaan pääasiassa yrityksille. Ylipäänsä rakennustuotteiden hyväksymisprosessi (ml. tietty sahatavara/piensahat) aiheuttaa pienellä liikevaihdolla toimiville pienyrityksille toiminnan kokoon nähden suhteettoman suuria lisäkustannuksia.

Kiinnitämme samaten huomiota siihen että myös valtionhallinnolle sekä muille viranomaisille koituu lisärasitetta asiasta. Hyvänä esimerkkinä tästä voidaan mainita kuntien rakennusvalvonnat, jotka joutuvat jatkossa panostamaan henkilökunnan koulutustarpeisiin huomattavia lisäresursseja. Tämä toiminta on sitten muualta pois. Kannatamme hallinnon läpinäkyvyyttä, vähentämistä sekä joustoa emmekä nykyisenkaltaista kehitystä.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että lakiehdotukset hylätään.

Helsingissä 15 päivänä marraskuuta 2012

Juha Väättäinen /ps
Jari Lindström /ps
Martti Mölsä /ps

Antti Kaikkonen /kesk
Mirja Vehkaperä /kesk